

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fera de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

EXCURSIONS D' ISTIU

Al balneari d' Ostende.

CRONICA

¿Qué importa que haguém perdut Santiago de Cuba? La divina Providencia no desampara may als pobles que creuhen en ella y 'ns ha compensat portant Santiago de Cuba á Espanya. Observin sino que per portarlo va triar precisament el día de Sant Jaume per altre nom Santiago, á ff, sens dupte, de que poguessem fernos ben be cárrech de la seva piadosa intenció.

¿No ho havían reparat encare? Donchs caldrá que s' hi fixin una mica y ho trobarán desseguída.

¿Quína era sino la característica de la hermosa ciutat cubana á la qual primer que á cap més els yankees li han fet *veure las estrellas al mitj del día* (las estrellas de la seva bandera)? ¿No era la calor? ¿No era una atmósfera de foch, una temperatura abrusadora, asfixiant?

Donchs ja la tením aquí. A Barcelona va arribar el día de Sant Jaume. Quaranta y no se quants graus al sol; trenta y no se quants graus á la sombra. Ni un alé d' ayre que vingués á sofisticar aquest regalo de primera qualitat procedent de las Antillas. *Jalea pura*. Una americana en clau de *sol* ab quatre parells de bemols.

¿No era un fet que, succehís lo que succehís, passés lo que passés, els espanyols en general y 'ls barceloníns en particular tot ens ho preñam á la fresca? Donchs ara, ja no será aixís: avuy per obra de la atmósfera caldejada, 'ns ho haurém de pendre á la calenta. S' ha de patir.... ó millor dit: s' ha de suar.

* *

Altres anys, al arribar la canícula, eran molts las familias de Barcelona que ab *mundos* y maletas, se 'n anavan al carril y després de pendre l' últim bany rus sota 'l tinglado de l' estació avants de la sortida del tren, quan aquest arrancava, respiravan ab delicia á plens pulmóns l' ayre que la marxa mateixa del convoy agitava, com un anticipo del que anavan á trobar en los balnearis frescos ó en la campinya regalada.

En cambi aquest istiu son molts els que 's resigñan á no sortir de Barcelona.

De diálechs com aquest, se 'n senten molts:

—¿Y vostés que no van á fora aquest any?

—Y cá... Havent de venir els yankees á visitar-nos ¿vol que 'ns allunyém? De cap manera. No volém passar per descortesos.

—¿Y si tiran bombas?

—Precisament per aixó es que no sortím. No volém que 'ns tinguin per cobarts.... ¿qué 's diría de nosaltres? El papá sempre ho diu:—La primera bomba que arreplego la instalaré al pou de la torre per treure aygua.

Els que aixís parlan, sino 's mouhen no es pas per valentía sino per falta de medis. Tot s' ha encarit, no corra un quarto. Lo comers se resent del actual estat de cosas. La majoría dels botiguers se queixan ab las mateixas paraulas:—Creguí que no taig ni pels gastos.

De manera que 'l bombeig que va comensar ja fa alguns días porta trassas de durar molt temps. Pero no son els yankees dels Estats Units els qu' enjegan los seus canóns, sino 'ls yankees d' Espanya. ¡Y quína manera de tirar!.... Contribucións, tributs, recárrechs, sellos de guerra y sellos de pau: no hi ha proyectil de aquesta classe que no fassi blanco.

Vagin á arreglar el *mundo* per anarse'n á fora, en circunstancias com las qu' estém atravessant.

Lo que deya un castellá:

—Yo ya lo he dejado, porque el *mundo* no tiene arreglo.

* *

De totas maneras, ja pot apretar la calor tot lo que vulgui, que no tothom la sent de igual manera. Per *frescos* y tranquils els senyors de la casa gran, administradors dels bens de la Pubilla.

Un de aquests últims días varen rebre la notificació de una sentencia dictada pel Jutje de la Universitat condemnant á Barcelona al pago de una suma que no baixará de 690,000 pessetas als Srs. Canadell y Villavecchia, duenyos de una part dels terrenos en los quals durant la famosa Exposició Universal del any 88 s' hi aixecá 'l Pabelló de Agricultura.

Aquest Pabelló era molt bonich. ¿Se 'n recordan? De gust árabe.

Jo m' imagino als Srs. Canadell y Villavecchia, vestits de moros y asseguts al pedrís de la porta principal, en cumpliment de aquella máxima ó concell vigent en terra de moros:—Si vols veure passar lo cadáver del teu enemich, espera assentat á la porta de casa teva.

Lo mateix pot dirse respecte als plets ab l' Ajuntament. —Assentat á la porta de casa teva y espera la sentencia favorable.

Aquesta no falta may.

A la quènta, 'ls terrenos dels Srs. Canadell y Villavecchia sigueren ocupats al organisarse l' universal certámen, sense posarse d' acort previament ab els seus duenyos, perque la cosa anava depressa, y l' *honra de Barcelona estava empenyada*. Va haverhi la mar d' enredos y una tentativa de arreglo, en virtut del qual per l' ocupació temporal de uns solars que no produhían un céntim se 'n oferían uns 30,000 duros.

Pero 'ls advocats assessors del Ajuntament, qu' en materia de perdre plets hi tenen la má trencada, van opinar que no s' havia de donar un céntim.... y de aquí 'l plet... y del plet la sentencia... y de la sentencia la obligació de pagar una suma que s' aproxima al valor de tassació dels terrenos ocupats, conservant els duenyos la propietat dels mateixos. Ab la cantitat que han de percibir del Ajuntament ne tindrán per edificarlos, y encare 'ls sobrarán diners.

Si ressucitava D. Francisco de Paula, exclataría de satisfacció.

—Aquí teniu—diría—els fruyts de la gran Exposició Universal que 'm va cabre l' honor de organisar: Sempre vaig dir que 'ls seus resultats no s' podrían apreciar ben bé sino fins després de algún temps. Y en efecte, sobre 'ls petits terrenos del Pabelló de Agricultura, als deu anys justos de sembrarhi un plet, els seus propietaris n' obtenen una magnífica cullita evaluada en 690,000 pessetas. ¿Qué son 690,000 pessetas per Barcelona?

En efecte, son ben poca cosa.

L' Exposició va durar vuyt mesos justos. Al terminar podía derribarse 'l Pabelló construhit sobre terrenos agens, y tornar aquests als seus duenyos, pero aixó no hauría tingut cap gracia. Y además aquell Pabelló era molt bonich: árabe pur. Los propietaris del solar havían d' esperarne 'ls *dátils*.

Y 'l Sr. Canadell, que durant quatre anys, va formar part del Ajuntament barceloní, avuy deu estar en las sevas glorias.

Be es veritat que mentres va lluhir la venera, 'ls terrenos de la quèstió no figuravan en nom séu.... ¡qué havia de permetre ell com á successor dels ilustres concellers que s' inferís un perjudici tan considerable á la Ciutat!...

Ara ja es un altra cosa. Ara ja no n' es de regidor, y pot dir ab tota la boca:

—La broma s' ha acabat: vinguin els quartos!

Lo Sr. García Doménech, magistrat que siguié de aquesta Audiencia y jutje especial de las causas de *La Ma negra* y de *Las bombas del Liceo*, ha mort

á Fraga. Era un magistrat íntegro; pero molt rigorós. Aixó sí, home de tracte mes amable y atectuós no 'n trobaran un' altre. Figúrinse un guant de vellut cubrint una ma de ferro.

De quant era jutje de no se quin poble de Aragó se conta d' ell una anécdota deliciosa.

Un vicari li buscava la criada, volém creure que ab intencions piadosas, perque no hem de ser sem-

LAS SARDANAS DEL ALCALDE

—¡Endavant! ¡vinga xibarrí y aném passant y adorant!...

A mí sempre 'm trobaran en las festas del méu barri.

pre mal-pensats. Era l'octava de Corpus, y 'l vicari, sorprés en la casa del jutje, hagué d'escapularse, deixantse olvidat lo manteu.

Tot lo poble comentava maliciosament l'aventura, y al Sr. García Domenech se li ocorregué una idea estupenda. Com á la tarde de aquell día havia de passar la professó per davant de casa seva, decidí penjar en un dels balcons, en lloch de domás, lo manteu del vicari. Figúrinse quina cara no posaria l'infelís quan acompanyant la custodia passés per dessota del balcó.

Un amich del Sr. García Domenech, home devot y poch amich del escándol, intervingué en l'assumpto, en la següent forma:

—Los vehins de aquest poble—va dirli—vosté ho sab, son molt maliciosos y hasta calumniadors. Vosté penjará 'l manteu al balcó: y qui li diu que desde aquell moment no fassin corre, que 'l vicari no anava á casa seva per la criada, sino per un'altra persona molt mes digna de respecte? ¡Costa tan poch calumniar á una senyora!....

—Fora: ho deixarém corre—digué D. Rafel.

Y aquesta sigué sens dupte, l'única vegada de la seva vida en que 's torná enrer de un designi que havia concebut.

P. DEL O.

ESPAÑOLERÍAS

LA MÁQUINA ADMINISTRATIVA

Acte primer. A can Tunis.

Lo moviment de las ayguas tira un tauló á la platja.

Un carrabiner se 'n adona y l'ensenya á un altre.

—Mira, un tauló.

—Es cert: un tauló ben maco.

—Haurá caygut d'un barco al entrar ó sortir del port.

—N'hem de dar part.

—Donémne.—

Un dels carrabiners empunya la ploma y comunica á la comandancia de Marina que «estant de servey en la platja de can Tunis, las ayguas hi han tirat un tauló qu'ells han recullit.

»Lo qual tenen l'honor de participarli pel seu coneixement y efectes consegüents.»

Extés el document, los carrabiners l'envían al seu destino, y continúan recorrent la platja en cumpliment del

seu deber y ab l'esperansa de trobarhi mes taulóns.

**

Acte segon. Capitanía del port.

—¿Un tauló s'ha trobat?

—Aixís ho diu el parte.

—Que 'l recullin á la major brevetat del lloch del trobo, que se li prenguin las senyas y que 's compleixin immediatament las prescripcions legals.

Un empleat, escrivint (als carrabiners de punt en la platja de can Tunis:)

«De conformitat ab las disposicions vigents, recullirán el tauló trobat á la platja, y per la vía mes rápida 'l remeterán á aquesta capitanía.

»Deu guardi, etc., etc.»

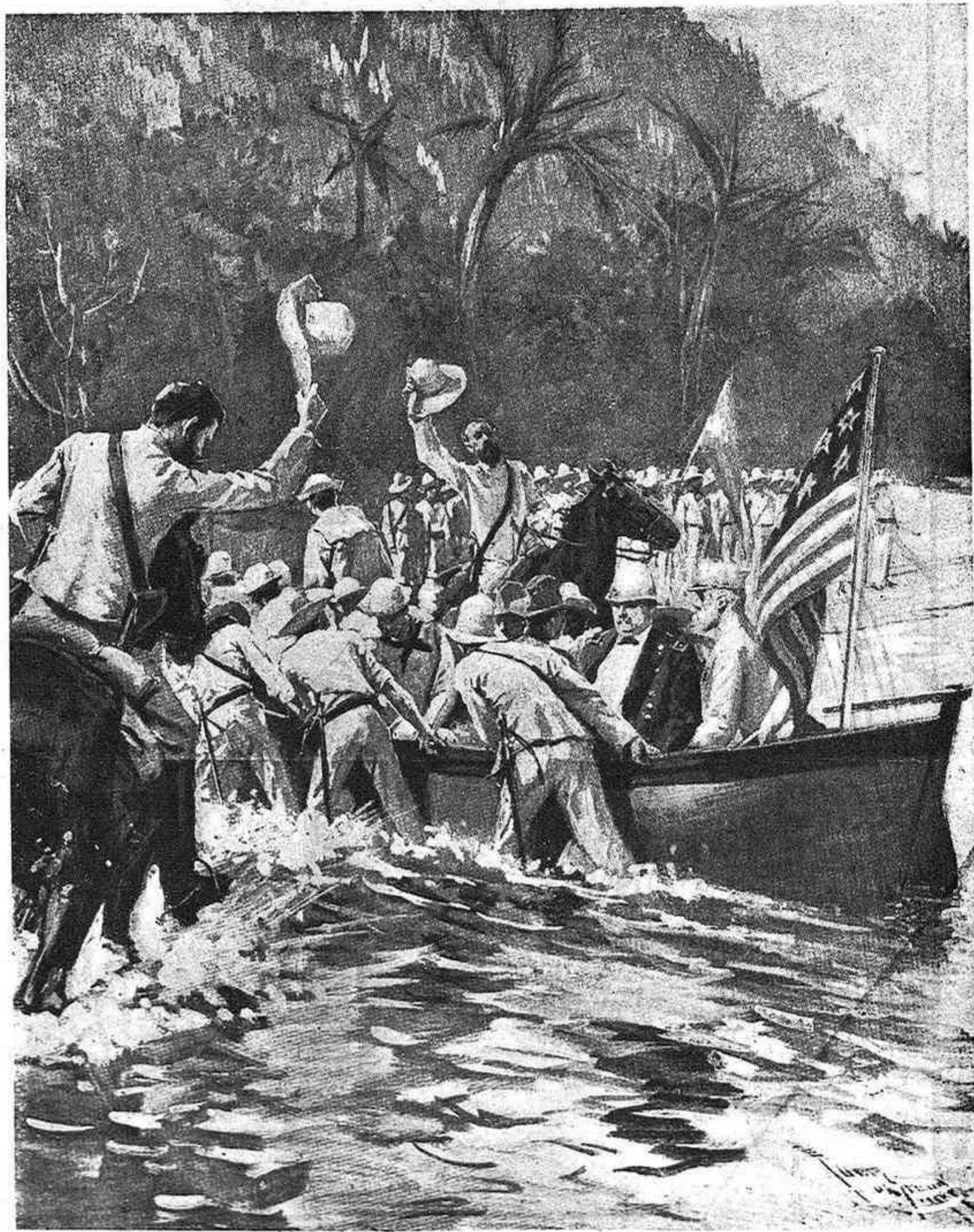
**

Acte tercer. A Cartagena, jefatura del departament marítim al qual Barcelona perteneix.

—Una comunicació de Barcelona.

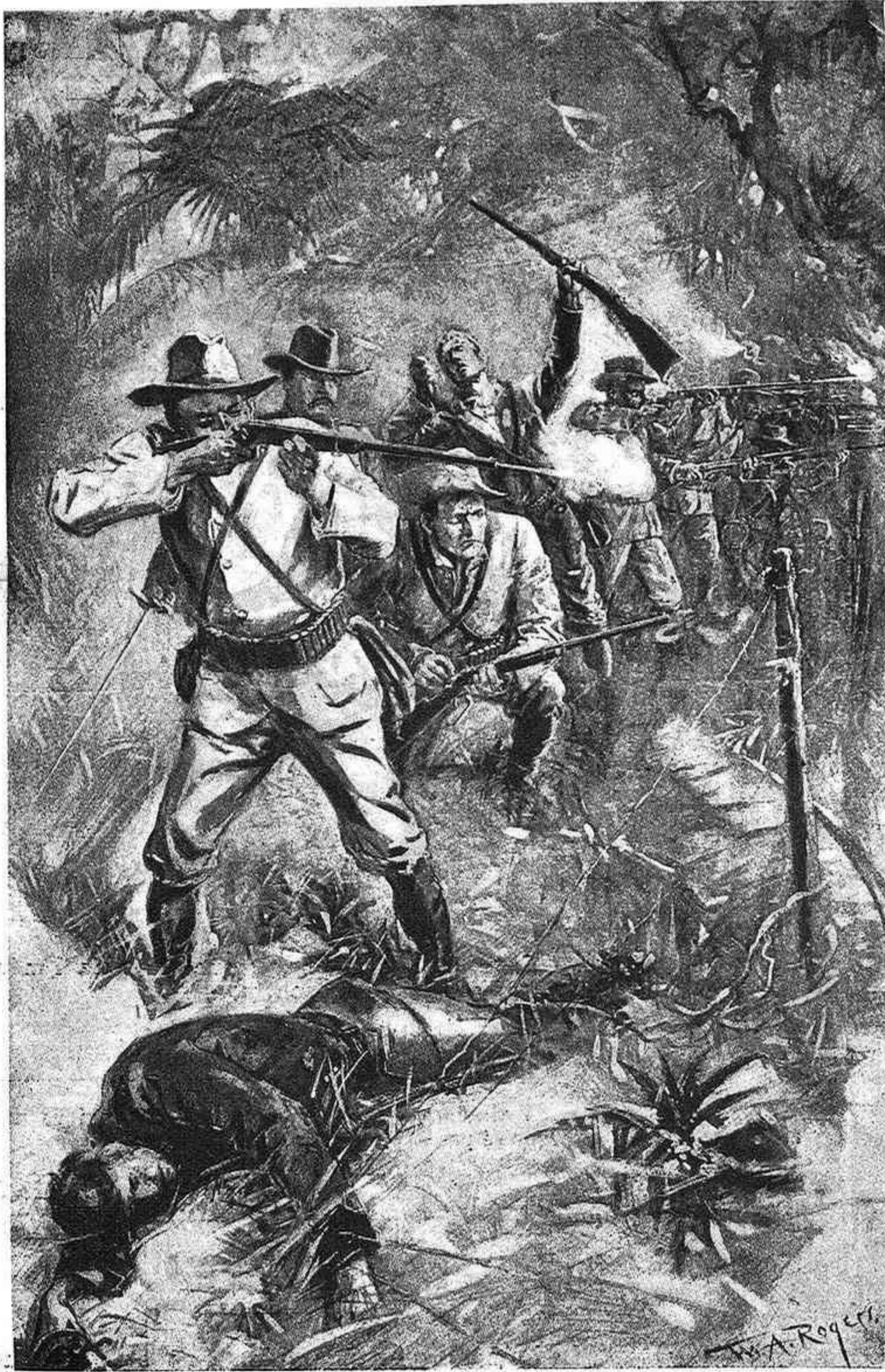
—¿Qué diu?

CUBA.—PRELIMINARS DEL DESEMBARCH

Los yankis Sampson y Shafter s'aproximan á la costa pera conferenciar ab Calixto García.

PÁGINAS DE LA INVASIÓ DE CUBA

Combat de la Guásima, sostingut pels Rough-Riders, voluntaris de l'aristocràcia yanki.

—Res d'importància. Que ha sigut trobat un tauló a la platja de can Tunis.

—Venen las senyas ab el parte?

—Sí, senyor; quedan cumplertas totas las prescripcions legals.

—Y'l tauló?

—En la situació que la ley marca.

—Donchs, que 's vajan seguint los trámits de reglament.—

Lo secretari comensa á escriure una comunicació llarga, molt llarga. Quan la té llesta, la posa á la firma del jefe, la sella, la tanca, la lacra, torna á sellarla y la entrega al correu oficial.

Acte quart. En una página del *Boletín* de la provincia de Barcelona.

»Haventse trobat en la platja de can Tunis un tauló ab las senyas següents:

»Longitud, 4 metros.

»Calitat, Flandes.

»Marca d' un extrém, X. Y. Z.

»Marca del altre, A + B.

»Marca del altre, O * U.;

»Se posa en coneixement de las personas que cregan tenirhi dret, perque dintre del terme prescrit per la ley acudeixin á acreditarlo, en la inteligencia de que no ferho, els parará 'l perjudici á que hi hagi lloch.»

Acte quint. En un magatzem de fustas.

—Vaja: ja ha sortit el tauló.

—¿Aquell que no sabíam si 'ns l' havían prés ó havia caygut á l' aygua?

—Aquell mateix: el *Boletín oficial* d' avuy ne parla.

—¿Caramba, 'l *Boletín oficial*! ¿Quín honor per un tauló! ¿Y qué 'n diu?

—Que va ser trobat á la platja de can Tunis y que si 'l volém hem de reclamarlo.

—Pues, no perdém temps. Hi vaig desseguida.

Acte sisé. A la capitanía del port.

—Deu los guard. Un tauló de flandes, de 4 metros... ¿no son vostés que...?

—Ah! No es cosa nostra aixó: han de reclamarlo á la jefatura del departament.

—¿Pero, no van trobarlo á can Tunis?

—Sí, es cert; pero la ley, els reglaments, las ordres terminants de Marina...

Actes seté, octau y nové... y apoteóssis final.

Un amich dels amos del tauló 's presenta per encàrrech d' ells á la Comandancia del Departament. — Sí, senyor; las senyas semblan las que vosté

diu. Oficiarém á Barcelona. —

A Barcelona reconeixen la rahó que assisteix als amos del tauló; pero com l' autoritat superior del Departament no ha dit encare res...

A la jefatura replican al amich que reclama, que ahir van oficiar.

A Barcelona reben l' ofici, y...

Didlech final y apoteóssis.

—L' expedient está terminat.

—¡Ay! ¡Gracias á Deu!

—Ja poden manar recullir el tauló.

—¿Ahónt?

—A Cartagena, centro y cap de nostre departament marítim.—

¡Tot per vint pams de fusta!

A. MARCH.

LOS QUE SON AL CAMP

—¿Hasta aquí arriban els diaris?... Jo 'm creya que á fora 'l govern no més hi deixava anar els recaudadors de contribucions...

—Créguim, separémnos; que si venia 'l méu marit, som al mitj del bosch, y...
—¿Y qué?
—Potser sortirían bolets.

—Bé ¿que casséu, ab aquest sol?
—¿Qué vols que cassém!... Soleyadas.

Y al veure un poble mort que aixis sab viure no sé pas si plorá ó posarme á riure.

FRANCESCH COMAS.

LA NOTA DEL DIA

La humanitat es incurable. Si no 's pogués queixar d' alguna cosa, ja no estaria contenta.

Al hivern se queixa perque fa fret.

Al istiu, perque fa calor.

Y si no fes calor ni fret, se queixaría segurament de la igualtat de la temperatura, dihent que aquella monotonía es intolerable; que 'l cos, faltat d' impressions, s' enerva; que en la variació está 'l gust...

Ara, naturalment, trobantnos en plena canícula, ¿de qué ha de lamentarse la gent? De la calor.

Apart del tema de la guerra, que també distreu una mica,—encare que no tant com quan deyan que 'n Watson ja estava venint,—los barcelonins no s' ocupan de res mes que de la temperatura.

Per tot se sent lo mateix.

—Aquesta calor es insoportable!

—Aquesta calor acabarà per derretir lo cervell dels pochos qu' encare 'n tenen!

—¿Ves si 'l govern, en lloch de suspendre las garantías, que no feyan cap mal á ningú, no podía suspendre la calor!—

Y, observin una cosa: sempre resulta que «calor com la d' ara no s' havia sentit may,» «que 'ls al-

¡GUERRA Y TOROS!

—SONET—

Acabant de sopá vaig comprá 'l diari,
y al llegir las noticias de la guerra
en lo méu cor un gran pesar s' aferra
veyent del nostre exércit lo calvari.

Malehint l' enemich que mercenari
trepitja trossos d' espanyola terra
de un modo tal mon esperit s' aterra
que de mí s' apodera un cruel desvari.

Llegeixo que l' obrer pá y treball crida,
y al cap de poch la meva sanch se 'm glassa
al saber que á Madrit s' ha dat corrida
y al Guerra han tret en triunfo de la plassa.

tres anys no 'n feya tanta,» «que ningú recorda haver suat en sa vida com aquest istiu.»

Lo qual, sigui dit ab tot el respecte degut, es una solemne mentida, que ni 'ls mateixos que la fan corre se la creuen.

Aquest istiu fa tanta calor com l' any passat, y probablement tanta com ne farà l' any que vé; pero com que ab la que vé no s' hi conta, ni la passada 'ns amohina, la d' avuy es la que paga 'l pato.

Ab tot, si s' ha de fer justicia, cal confessar que lo que mes ha contribuït á crear contra la calor tot' aquesta atmósfera son los termómetros y 'ls diaris.

Si senyors: densá que 'ls termómetros s' han posat al alcans de totas las fortunas, no hi ha fill de vehí que no consulti 'l seu trescentas vegadas al día.

—¡Anda, anda!... ¡vinticinch graus!... — ¡Arriba!... ¡vintissis!... ¡Apretal!... ¡ja som á vintisset!... ¡Aixó no es viure!—

¿Que 's pensan que 'l que aixís s' exclama ho fa per que senti mes calor?

¡Cá! Ni sab si 'n té mes, ni si 'n té menos; pero es clar... veu que la columna mercurial puja, conta 'ls graus marcats al costat, y ¿qué ha de fer l' home? esgarrifarse y trobar que alló no pot anar ni ab rodas.

Sense las indiscretas *explicacions* del termómetro, moltes vegadas, encare que sentissim calor, no 'ns atreviríam á dirho per por d' equivocarnos.

Ara ¿qu' es capás de negarho, quan la columna d' argent-viu ho manifesta ab lo llenguatge eloqüent dels números d' buixats sobre la fusta del Reaumur?

Qu' es lo mateix que passa ab els diaris.

No sé quín gust hi troban en sembrar el pánich entre la gent que no mes esbufega quan sent parlar del Sahara y de la sona tórrida.

¿Per qué ho han de publicar que «el día de ayer fué en extremo bochorroso,» que «el calor arrecia de un modo insoportable,» que «estamos muy próximos á la temperatura del frito?»

Si en temps d' epidemia es imprudent parlar dels *cassos* ocorreguts y del curs del mal, també ho es parlar en plé istiu de la calor.

¿Saben qué succeheix ab aquesta funesta propaganda?

Que moltes personas que al agafar el diari casi estavan frescas, tan bon punt han llegit la vituperable gacetilla... ¡cataplum! se tornan immediatament vermellas y 's posan á suar.

¡Mes prudencia, companys, mes prudencia!

MATIAS BONAFÉ.

CONFIRMACIÓ

Quan rebém una noticia que 'ns deixa mitj aixafats,

no ho creyém... si de Madrid no son *partes* confirmats.

Del desastre de Cavite sols perderem la ilusió quan lo govern va donarnos del fet, la *confirmació*.

Després ve lo d' en Cervera y dihém:—Cá, no pot sé, per que del govern encare la *confirmació* no vé.

Santiago s' ha rendit, ens diu la premsa estrangera, mes el poble no s' ho creu puig la *confirmació* espera.

* *

Si 'l *confirmar* significa, com s' ha dit moltes vegadas, en donar als ignocents unas quantas bofetadas no es extrany l' anhel del poble en volguer ser *confirmat*,

que ho mereix per sabatassas, tonto y desequilibrat, y acostumat á la llenya ja per res del mon s' exalta... ¿que una bofetada 's pert? au poble, para la galta.

Y en Sagasta fent de bisbe ens *confirma* ab tanta sanya que 's veu que no parará fins que 's perdi 'l nom d' Es- [panya.

XANIGOTS.

A LA FIRA

—Si 'm surt carbassa, 'n compro un altre d' igual... y me 'n vaig á nadar.

recitats.

Aixís ho consigno per *boca de ganxo*, á fi de que la Patti —si aquestas ratillas arriban á la seva noticia—puga dormir tranquila.

NOVEDATS

Ab *La Marsellesa* va debutar la Srta. Sendra, tiple ben coneguda del públich de Barcelona. Dessota de aqueixa *sendra* no deixa de haverhi algun *caliu* artistich.

Continuan posantse en aquest teatro las obras més celebradas del repertori de la sarsuela seria, sent molt sensible que 'l públich no 's mostri una mica mes solícit en concorre á las funcions.

TIVOLI CIRCO-EQUESTRE

Artistas nous: los jongleurs Hiners. Son de molta habilitat y sumament vistosos los exercicis qu' executan ab cadiras, velocípedos y fins ab un gos de Terra-nova.

Quan ell sosté tantas cosas primer ab lo nas y després ab la barba, no hi ha més remey que cridar:—¡Barba, noy!

Mr. Budin es un jockey americá que treballa ab un arranch y una precisió admirables. Lo públich li prodiga cada nit els seus aplausos.

Teatros

LIRICH

Parlan alguns periódichs de una funció escadussera, organizada al objecte de fer sentir á una tiple jove, á la qual no li deuen voler massa bé 'ls que l' anuncian com una segona Patti.

No he tingut ocasió de sentir á la Srta. Barrientos que aixís s' anomena aquest portentoso: pero se 'm diu qu' en la *Sonámbula* feu gala de una veu extensa y dúctil manejada ab certa agilitat. Pero se 'm diu que dista molt encare d' estar formada, faltantli además á la novella artista intenció en los

Quan un se pensa estar bé... ó la cassa de la pussa

Ara 'm trobo bé ¿vritat?

Pues... lo qu' estavam dihent;

sento aquí cert moviment,

que... vaja, ja m' ha picat.

Es necessari buscarla,

y, encare que 'm ruborisa,

fins me quedaré en camisa,

mentres pugui arreplegarla.

¡Ja la tinc! ¿Perque no saltas?

¡Mori la terrible fieral...

Y... aquí acaba la cassera

¡Perdonad sus muchas faltas!

UN AMBULANT

—Cuydado! si us belluguéu
y feu aquestas ganyotas,
sortiréu ab catorze ulls
y trenta ó quaranta potas.

GRAN-VIA

S' ha posat en escena 'l ball *Las Mesinasas* que produheix un efecte molt vistós.

El gran capitán sarsuela de 'n Lucio Ayuso, ab música de Valverde es una producció agradable que s'aguanta bé dintre del gènero á que pertany.

Com á novetat s' ha exhibit un mani-sombrista anomenat Kenman. A pesar de que no careix de mèrit, no arriba á igualar á O'Connor que ab tan èxit treballa al Circo-Equestre.

Dimecres va posarse en escena 'l drama del picador de toros *Memento*, titulat *Joaquina*.

Ja 'm dispensarán si no dono pormenors de aquest acon-teixement tauromáquich. Precisament el dimecres á la nit, un servidor de vostés no estava de tanda.

NOU RETIRO

En Montero, qu' es un gat dels freres, va lograr omplir lo teatro la nit del seu benefici. Aixó sí, el programa era nutrit y original.

Entre las obras estrenadas s' hi conta la sarsueleta *Sacanelles*, lletra de 'n Colóm y música del mestre Torrents Boqué, de assumpto poch nou, pero dialogada ab facilitat y ab alguns números de música que revelan habilitat y bon gust.

S' estrená també un diálech titulat *Noche de novios*, de D. Joaquím Arqués amanit ab sal de terrós y pebre en grá.

Lo beneficiat demostrá sas aptituts coreogràficas fent la protagonista del ball *Coppelia*.

Vaja que te molt salero
lo Sr. Quimet Montero.

A SANT ANDREU DE PALOMAR.

Los modernistas solen ser molt capritxosos. Aixis com per veure *La Fada* sigué precis anar á Sitjes, per veure 'l poema dramátich del Sr. Iglesias *Els Conscients* se feu necessari arribarse diumenje á la nit á Sant Andreu de Palomar. En lo Teatro del *Cassino Andresense* se va posar en escena. Y no es aquesta la primera vegada que 'l Sr. Iglesias ofereix als seus paisans las primicias de sas inspiracions dramáticas. En aquell mateix teatro se doná la primera representació de *Fructidor*.

Prescindiré en absolut dels motius que poden induhir á un autor de verdader talent, á prescindir del major ressó que podrián trobar sas obras estrenadas en un teatro de Barcelona. Aplaudidas ó rebutjadas, ningú negará que la

proba seria aixis mes atrevida y 'l resultat que dongués més decissiu.

Els Conscients de Iglesias es una concepció poétich-psicológica, feta á la moda de alguns autors estrangers. Planteja la tassis de la dona jova casada ab l' home vell, que sent despertarse l' instint del amor sensual y de la maternitat en sas relacions ab un altre jove de la mateixa edat d' ella. Lo vell qu' es un sant varó comprén l' error que ha comés sacrificant la joventut de aquella dona, y no sols s' explica, sino que protegeix y fins consagra l' adulteri de la seva esposa. Al final impulsa als amants á anar á gosar de la vida, sense destorps, quedantse ell entregat á la soletat.

Tales, en la seva essencia l' assumpto de l' obra. Tres sols personatjes intervenen en ella, y per aquest motiu adoleix á voltas de certa monotonía. En altrás ocasions, empero s' aixeca, donant lloch á escenas que revelan en lo seu autor verdadera potencia dramática. La forma poética resplan-deix en molts fragments del diálech, pero no convens en boca dels personatjes que l' usan, principalment en la del pagés Melcior. Dificilment lo públich que assisteix al teatro podrá identificarse may ab aquella extranya manera de sentir y ab aquella poética manera d' expressarse tan impropia de personas de carn y ossos. Reconeixera sí, 'l talent del Sr. Iglesias, y per aixó 's doldrá que l' esmersi en crear produccions completament exóticas, que no li surten de dintre, que més aviat que de la seva propia inspiració, son producte de contagi. Podrán certs ensaigs obehir á la moda, pero es molt duptós que arribin á ferse populars.

En la execució 'ls actors demostraren verdader carinyo envers l' obra; pero acreditaren també en algunas ocasions que la bona voluntat no basta, y menos tractantse de produccions tan intellectuals ... y tan lluny de tota realitat.

N. N. N.

A UNA GALLINAYRE

Gallinayre, gallinayre
de bell ayre
y de tipo engrescador;
escolta ara una miqueta
á un poeta
que está mitj xiflat d' amor.
¡Ay Lola! si tú sabías
que molt+ días
sansés els passo en dejú;
potsé 'm dirás tarambana,
pro la gana
me l' has feta perdre tú.
Tú, sí; que des' que 't concixo
m' afluqueixo
y 'm sento un no sé qué al cor,
quan veig que ab gracia divina
la gallina
despatxas *al por menor*.
Quan te contemplo á la plassa
que ab gran trassa
la gallina vas palpant
voldria tornarm' gallina
perque aixina
jugaria ab tú bastant.
Y aixis, en la taula estantne
contemplantne
lo teu tipo tan bufó
¡quin gust, Lola, 'm donarias
quan vindrias
á agafarme pel carpó!
Si no fos perjudicarte,
demanarte
jo voldria formalment
que 'm possessis de gallina
bona y fina
un quartet diariament.
Ja veus que ab poch m' acontento,
no es cap qüento
lo que jo 't suplico, no;
pro que si ara soch un saldo,
ab tal caldo
creu que 'm posaria bó,
Faría fé una escudella
que d' aquella

LA CALOR

(EN UN CAFÉ-RESTAURANT)

—¿Vol la carta?

—No: portim arrós granisat, pollastre fet ab puré de mantecado, llenguado á la *gelée*, biscuit *glacé* y café fret... ¡Ah! Y un canet *frapé*.

no 'n deixaria pas gens.
 Si sols pensant ab tal obra
     ja se m' obra
 l' *armari* dels aliments.
 No 'm tractis de poca solta,
     sols escolta
 y atén lo méu prech ben bé.
 Si t' agraviás dispensa,
     pero pensa
 qu' es l' amor que m' ho fa fé.
 Y l' amor que jo 't professo
     t' ho confesso
 no es d' estar per casa, no;
 en pots tirá un tros á l' olla
     sense embrolla
 y 't farà un caldo molt bó.
 Puig si tú no ho sabs encare
     jo 't dich ara
 que quan s' estima de cor,
 res dona tanta importancia
     ni sustancia
 com el caldo del amor.

J. STARAMSA.

Ha parlat en Martinez Campos respecte á las defensas de Barcelona. Y per cert que ha exposat una opinió molt tranquila com totas las sevas.

Segons lo seu lleal saber resulta completament ineficás empendre la fortificació de ciutats marítimes obertas com Barcelona, Málaga y San Sebastián. «Sería—diu—molt mes practich deixar aquests ports sense un sol canó.» ¿Y no saben perquè? Senzillament, porque si al trobarlos indefensos els yankees els bombardejessin, á lo menos tindrían el dret de protestar.

¡Es delicios! Los yankees vinga vomitar bombas,

BANYS

Donya Tecla y 'l niño.

y 'ls barceloníns vinga vomitar protestas, y á veure qui 's cansaria primer.

Ab las teorías de D. Arseni plantejadas en gran escala, crech qu' Espanya ja que no podria evitar el ser vensuda, lograría quan menos introduhir grans estalvis en sos pressupostos.

Res de marina, res d' exércit, ni una plassa forta per mostra. Tot obert, tot franch, tot expedit, y si algú s' atreveix á atacar á la nació prevaletse de trobarse inerme, se li respón ab una protesta.

Aixís se practicaría aquella máxima que diu: «Quan un no vol, dos no 's barallan.»

Y si ara 'm preguntan:—Y donchs els entorxats per que servirían?

—Ja ho están veyent—els responderé—serveixen per tenir grans ideas.

Se queixan alguns periódichs dels preus excessivament cars qu' exigeix l' Ajuntament de Barcelona per la cessió dels ninxos del Cementiri nou.

Aixís es com se practican las obras de Misericordia municipal, de las quals la primera y principal diu aixís: «Explotarás als vius y als morts.»

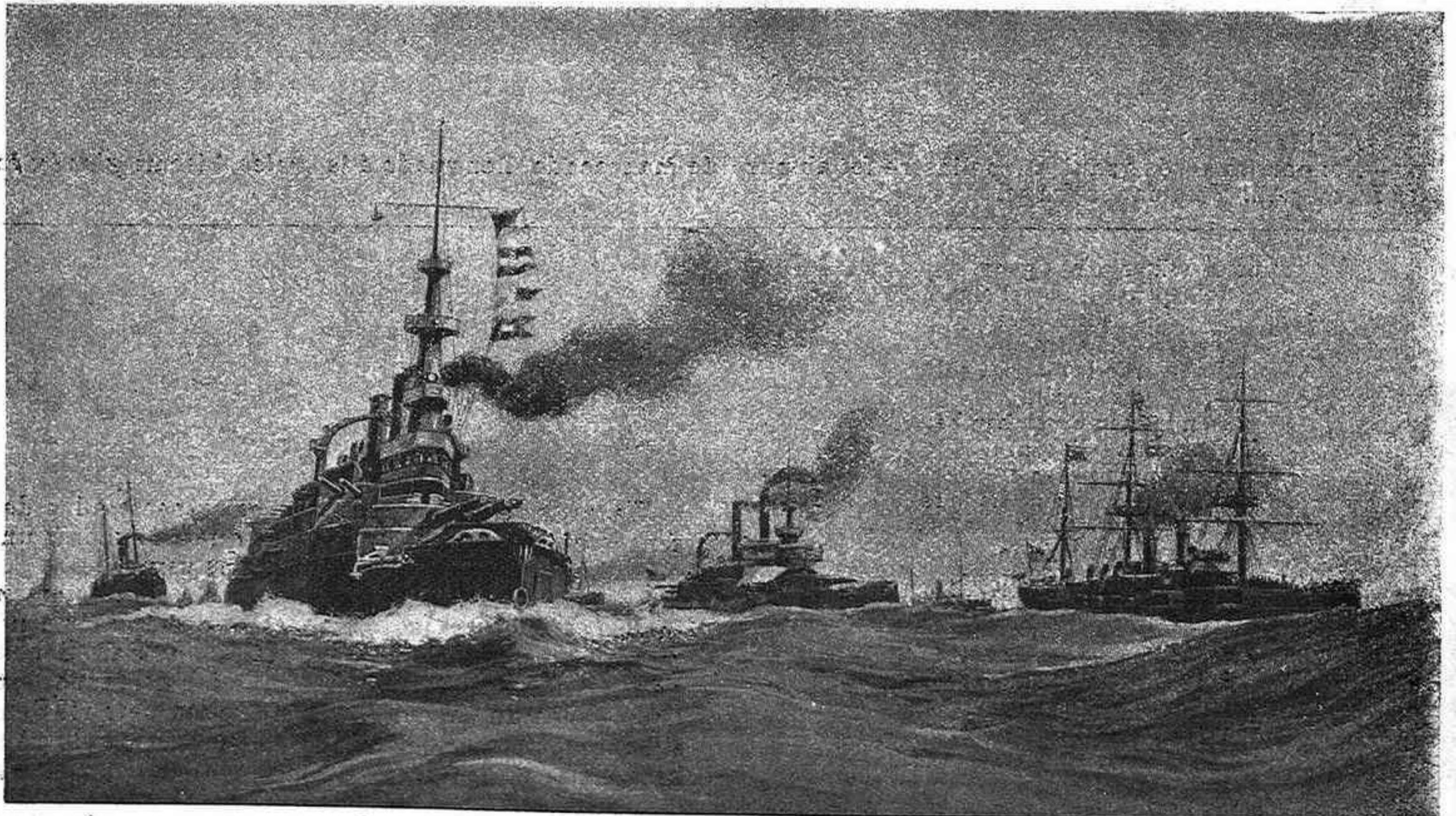
Y després dirán que 'l govern espanyol no es previsor.

Ell podrá no enviar oportunament torpedos y canóns de gran alcaus á la badía de Manila; ell podrá descuidarse de remetre provisions per que pogan prolongar sa resistencia als defensors de una plassa com la de Santiago de Cuba; ell podrá permetre que 'ls barcos com els de la esquadra de 'n Cervera 's barallin ab un enemich deu vegadas superior, careixent casi de municions y de carbó.

Pero no per aixó se 'l pot tatxar de imprevisor ni de descuidat.... No, mil vegadas.

Aquí tenen sino 'l prospecte de la rifa de Nadal. No ha acabat encare 'l mes de juliol y ja ha sortit á

NOSTRES ENEMICHS

La esquadra del comodoro Watson, indicada per' visitar las costas d' Espanya.

llum. Ja te 'ls bitllets á punt y dintre de pochi comensará l' expensió dels mateixos.

Perque, ben mirat, aixó es lo únich que 'ns pot fer felissos, aixó lo únich que 'ns enalteix y 'ns posa en lo lloch degut als ulls de las nacions civilizadas.

Aquest any lo sorteig constará de 55,000 bitllets á 500 pessetas cada un, lo qual significa un ingrés de 27.500,000 pessetas. En premis y reintegros se 'n distribuirán 19.250,000.

Quedará, donchs, en favor del banquer un petit remanent de 8.250.000 pessetas... ó siga un 30 per cent de las cantitats que s' atravessin.

Podrán pendre'ns els yankees totas las colonias; pero lo qu' es la rifa de Nadal, ja se 'n guardarán de tocarla!

Un periodista al passar pel Plá de la Boqueria, empen á un pobre emblanquinador.

—Que hi feu aquí?—li pregunta.

—Estich esperant á veure si algú 'm lloga per emblanquinar alguna cuyna.

—¡Pel bé que 'us vull, cregueume á mí, retireuvos que 'us comprometeu!

—Y aixó?

—Qué no sabeu que l' autoritat militar no permet *els blancs*?

Sant Jaume día de gala.

Per ser día de gala, al govern civil treuen al balcó aquells domassos tan tronats, veraders pellingos, mes rebregats que 'l ram d' higiene que tants recursos proporciona per un següit á aquella santa casa. Y á pesar de tot sembla que aquests recursos no arriban per comprar uns domassos nous.

Lo día de Sant Jaume, segons m' han contat, un drapayre s' enfilava escalas amunt del Govern civil, ab lo sach al coll.

—Ahont aneu, bon home?—va preguntarli un individu del Cos de Ordre públich.

Y ell va respondre:

—Potser vosté sabría dirm'ho.

—Qué voléu?

—Sab si aquells drapots els penjan als balcon per vendre'ls?

Sabém per varios conductos que en el món artístich han sigut molt ben rebudas las bases del concurs obert per LA ESQUELLA pera las *cuvertas* del próxim *Almanach*.

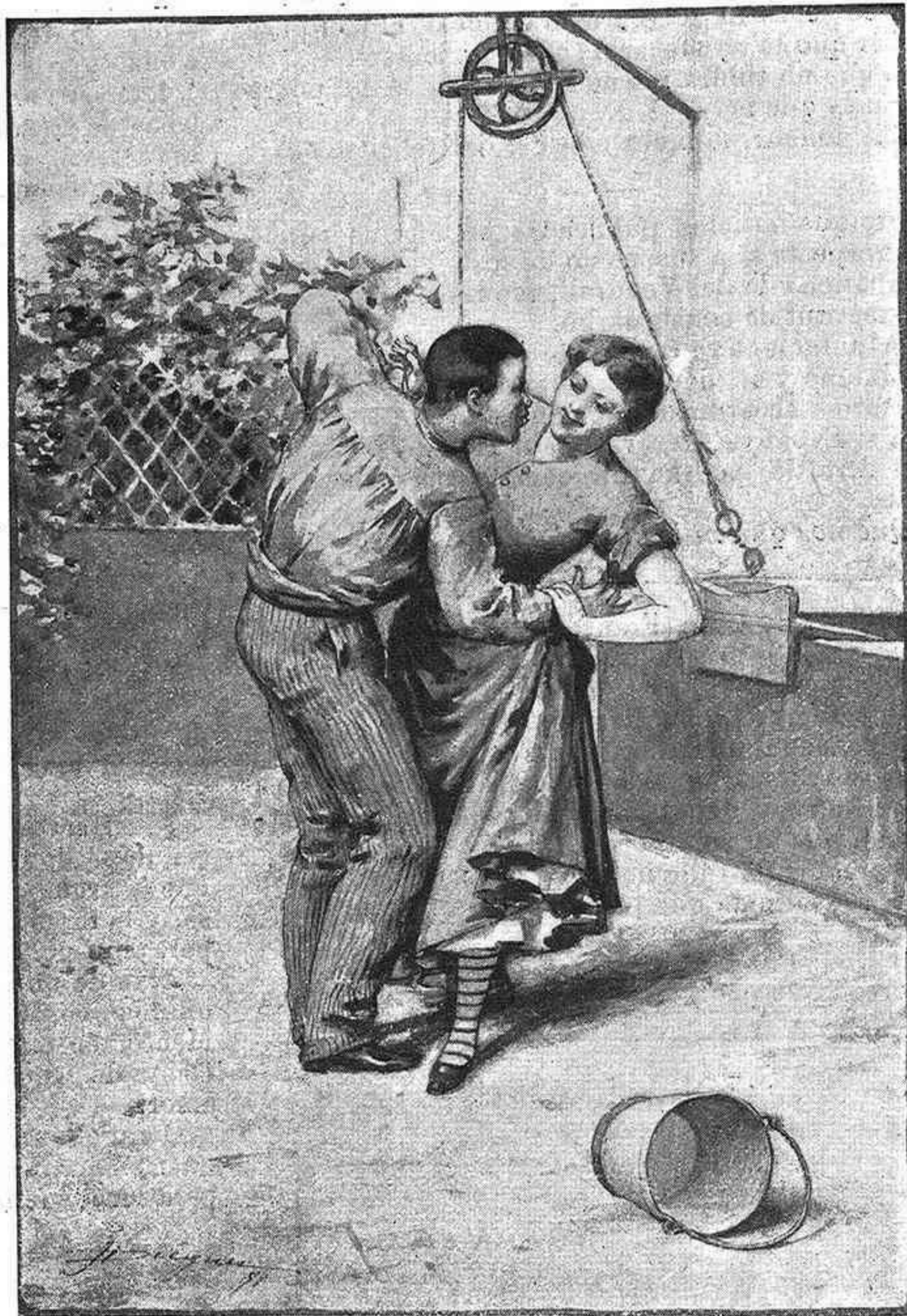
Per la nostra part podém participarlos que, á pesar de la premura del temps, hem rebut ja, encare que pochi, alguns traballs.

Cassat al vol. Entre pagesos:

—Qué te 'n sembla, Pere, de tot aixó dels Estats *Humits* y Espanya?

—Lo que me 'n sembla es que 'l govern de aquí y 'l de allá ja hi ha molt temps que fan vaca y 'ns

DUETTO

A pesar de la frescor
que respira 'l panorama,
á pesar de la frescor,
també 's veu que fa calor.

están tractant á tots plegats com á bedells: vet'ho aquí, Pau.

Decididament aquesta senmana 's posará á la venda l' anunciada obra de C. Gumá, *La senyora de tothom*, humorada en vers, ilustrada pel nostre caricaturista M. Moliné.

No n' hi ha prou, per lo vist, ab la previa censura. Lo govern ha decretat la previa cessantia dels periodistas empleats que 's prenen la llibertat de censurar-lo.

En aquest cas se troba 'l popular Eussebi Blasco que desempenyava 'l càrrech de inspector de Hisenda.

Salvant totas las consideracions que 'm mereix lo simpátich escriptor, no puch menos de aplaudir l' energia del govern.

¿Preguntan perquè? *

Vaig á explicarme. Una de dos: Eussebi Blasco cumplía ó deixava de cumplir los debers inherents

al seu càrrech administratiu. Si no 'ls cumpria está molt bé que li donguin las dimissorias, y si 'ls cumpria encare está millor. Perque tot el temps que invertia en servir al govern com empleat, el mermava al deber que te de atacar-lo com á periodista.

Ara que no tindrà res mes que fer, s' hi podrá lluhir mes que may.

Rebi, donchs, la meva mes cordial felicitació.

Sento que noticias publicadas en alguns periódichs respecte á la suspensió de festeigs oficials en la simpática vila del Vendrell, me fessen incorre en la inexactitut de consignarho.

L' Ajuntament va revocar lo seu acort y l' día de Sant Jaume y següents va celebrarse la festa major en la forma acostumada 'ls demés anys.

Ara si Espanya se 'n va á ca'n Taps, els que allí s' han divertit, podrán dir com lo personatge del quènto:

—*Que nos quiten lo bailado!*

L' arcalde de Lille (Fransa) ha resolt de plá la quèstió candent dels sombreros de las senyoras en los teatros.

Lo bando que ha publicat conté un sol y únich article concebut en los següents termes:

«Las senyoras que assisteixin á las funcions teatrals en butacas, deurán anar ab pentinat baix. Quedan prohibits los sombreros.»

Si l' arcalde de Lille no es un radical, radical es á lo menos la mida que ha adoptat.

**

Jo crech que podría transigirse la quèstió de una

¡FORA LLANA!

—¿Veus? Ara anirás esquilat... No tothom pot dir-ho aixís.

manera molt senzilla y al mateix temps molt práctica.

Bastaria implantar en lo teatro la costum de la separació de sexes que s' observa en algunas funcions de iglesia.

Las senyoras ab sombrero podrían ocupar las butacas de la dreta, reservantse als senyors las de la esquerra.

De aquesta manera ellas podrían lluhir el garbo y nosaltres no 'ns veuriam privats de la vista del escenari.

¿Els sembla bé?

Donchs á establirho.

Un periódich de París va formular temps enrera la següent pregunta: «¿Perqué á las donas no se las ha de creure?»

Varias eminencias van respondre, expressant lo que pensavan sobre 'l cas. Aquí van algunas opinions:

Lombroso digué que las donas menteixen per excitar llástima y pietat, per sugestionality, inconscientment, per debilitat psicológica y morbosa.

Marcel Prevost atribueix las mentidas femenils á dos rahóns principals: la debilitat de la dona davant del home y 'l convencionalisme social que jutja l' honra d' ellas y la d' ells desde distints punts de vista.

Pau Hervieu opina que la mentida es l' arma social de la dona en las condicions de inferioritat en que 's troba colocada. La veritat es un acte de forsa, y la forsa patrimoni del home: la mentida revela por, pero pot ser una precaució y una salvaguardia.

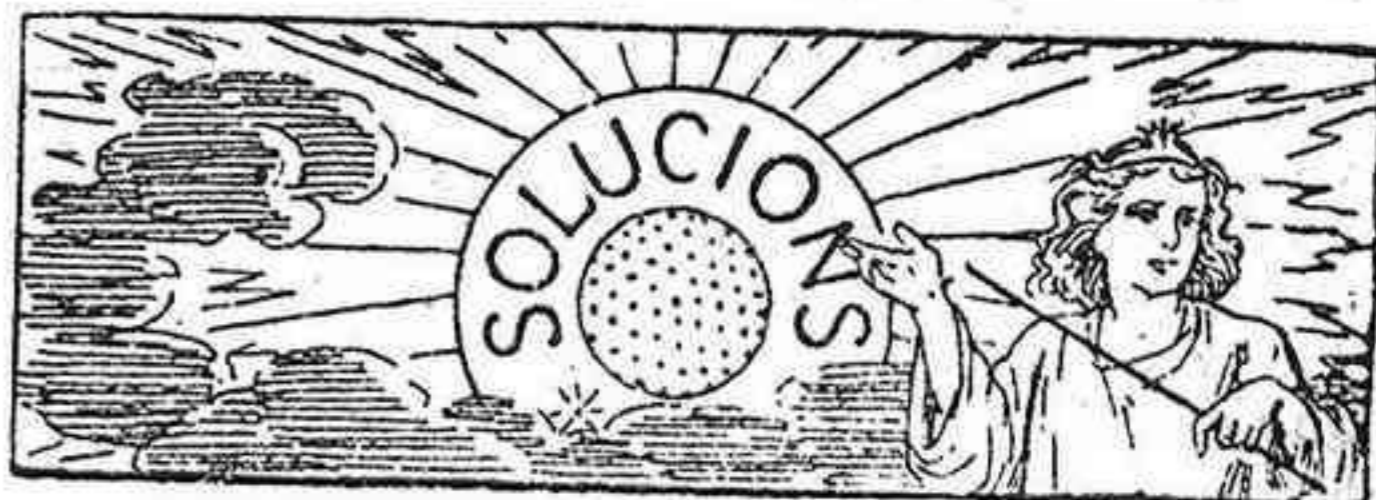
Aixó de que á las donas no se las deu creure es un lloch comú y no ho dihém pas per adularlas. Menteixen mes els homes que las donas y en tota classe de assumptos. Las donas sols en cosas d' amor.

Quan ells menteixen es sempre per fernos mal: quan menteixen ellas, las mes de las vegadas es pera fernos felissos.

Un jove de fora molt apocat, se despedía de una senyora barcelonina, y en lloch de dirli:—«Als peus de vosté»—¿qué dirían que li va dir?

Li va dir:—En pau descansi!

(Histórich.)

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Pi-ca-mo-xons.*
- 2.ª ID. 2.ª—*Do-na to.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Alegria—Galeria.*
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Colección Diamante.*
- 5.ª CONVERSA.—*Pia.*
- 6.ª GEROGLÍFICH.—*Assalt.*

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Corren: Apartat número 2

Aquesta senmana

II SORTIRÁ !!

la nova obra de

C. GUMÁ

que porta per títol

LA SENYORA DE TOTHOM

Humorada en vers ilustrada per M. MOLINÉ

Preu: DOS RALS

OBRAS DE C. GUMÁ

	Plas.
Fruyta del temps.....	2'00
L' amor, lo matrimoni y 'l divorci.....	0'50
Del bressol al cementiri.....	0'50
Buscant la felicitat.....	0'50
Petons y pessichs.....	0'50
Barcelona en camisa.....	0'50
Lo déu del sigle.....	0'50
¡Home ó dona?.....	0'50
Tipos y topos.....	0'50
¡Guerra al colera!.....	0'25
La dona nua.....	0'50
Cla y catala.....	0'50
Don Quijote de Valcarca.....	0'50
¡Ecce Homo!.....	0'50
Mil y un pensaments.....	1'00
Lo rosari de l' aurora.....	0'50
Filomena.....	0'50
Lo colera y la miseria.....	0'50
Sobre las donas.....	0'50
Gos y gat.....	1'00
Vuyts y nous.....	0'50
Un cap-mas.....	1'00
20 minuts de broma.....	0'50
Lo pot de la confitura.....	0'50
La exposició universal.....	0'50
Cura de cristiá.....	1'00
Guia cómica de la Exposició Universal.....	1'00
L' amor es cego.....	1'00
Una casa de dispesas.....	1'00
Cansons de la flamarada.....	1'00
La primera nit.—(Impresions d' u r nuvi).....	0'50
Lo dia que 'm vaig casar.....	0'50
Ensenyansa superior.....	1'00
Drapets al sol.....	0'50
Quinze dias à la lluna.....	0'50
Ni la teva ni la meva.....	2'00
Un viatge de nuvis.....	0'50
¿Quina dona vol vosté?.....	0'50
Lo primer dia.....	1'00
Art de festejar.....	0'50
Guia del conquistador.....	0'50
¿Colón ó Carnestoltas?.....	0'50
¡Abaix lo existent!.....	1'00
Lo marqués del Carquinyoli.....	1'00
Una aventura de amor.....	0'50
Pelegrins à Roma.....	0'50
¿Perqué no 's casan los homes?.....	0'50
¿Perqué no 's casan las donas?.....	0'50

Lo que ví, Lo que hice, Lo que anuncie.

Un tomo 8.º Plas. 3.

MI POLÍTICA EN CUBA

RELACION DOCUMENTADA POR EL TENIENTE GENERAL

MARQUES DE POLAVIEJA

OBRA DE ACTUALIDAD

	Plas.
Jesús María Joseph.....	1'00
La salsa del amor.....	0'50
Lo mon per un forat.....	0'50
Com se pesca un marit?.....	0'50
De la Rambla à la manigua.....	0'50
Blanchs y negres, ó la questio de Cuba.....	0'50
Un casament à proba.....	0'50

BARCELONA Á LA VISTA

Expléndido album de 192 fotografías de la capital y sus alrededores.

Un tomo apaisado con elegante cubierta en tela **Ptas. 8.**

EL DESARROLLO DE LOS PAPELES FOTOGRAFICOS

PARA IMPRESIÓN DIRECTA

Un tomo Ptas. 1'50.

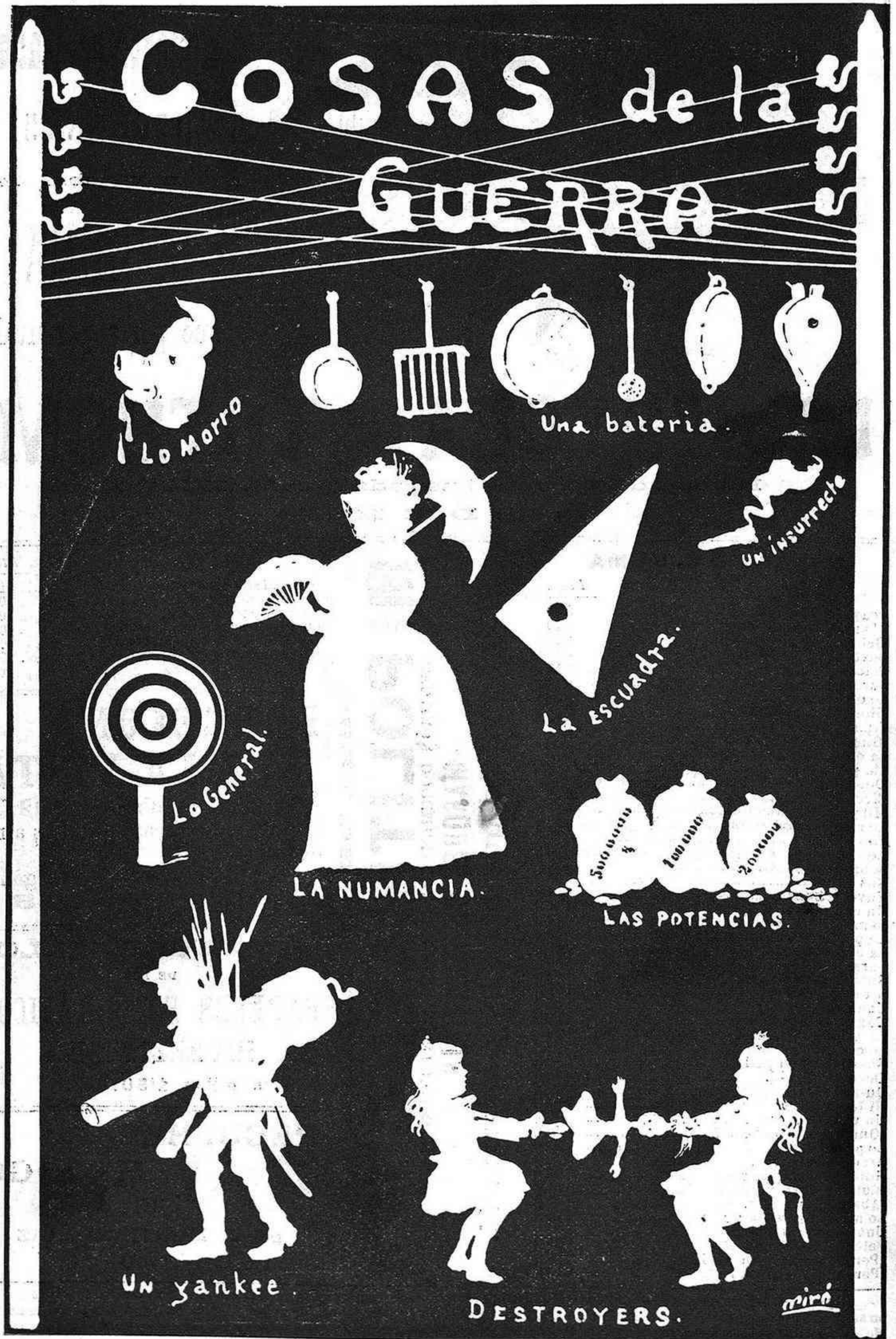
PECUCHET DEMAGOGO

FÁBULA

por J. MARTINEZ RUIZ

Un tomo Ptas. 0'50.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certífcát. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

En los cafés, en las plassas, en los círculs de bon tó, en la familia, en la prempsa, no 's parla sino d' aixó.